

Lovforslag nr. L 107. Fremsat den 11. januar 1995 af justitsministeren (Bjørn Westh)

Forslag

til

Lov om ændring af retsplejeloven, lov om EF-domskonventionen m.v. og lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af nordiske afgørelser om privatretlige krav

(Tiltrædelse af San Sebastian-konventionen og Lugano-konventionen)

§ 1

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 905 af 10. november 1992, som ændret senest ved lov nr. 364, lov nr. 366 og lov nr. 369 af 18. maj 1994, foretages følgende ændring:

1. § 247 affattes således:

»§ 247. I sager, der er omfattet af en konvention, som er gennemført i dansk ret ved lov om EF-domskonventionen m.v., herunder ved bekendtgørelse i medfør af den nævnte lovs § 15, anvendes konventionens værnetingsregler. Dette gælder dog ikke sager, der anlægges ved det i § 246 a nævnte værneting, og som er omfattet af konventionen af 10. maj 1952 om arrest i søgående skibe.

Stk. 2. Hvor der ikke efter dansk lovgivning i øvrigt er værneting for en sag, der efter en konvention som nævnt i stk. 1, 1. pkt., skal eller kan anlægges her i landet, anlægges sagen ved sagsøgerens hjemting eller, såfremt sagsøgeren ikke har hjemting her i landet, ved København Byret eller Østre Landsret.«

§ 2

I lov nr. 325 af 4. juni 1986 om EF-domskonventionen m.v. foretages følgende ændring:

1. § 15 affattes således:

»§ 15. Justitsministeren kan fastsætte, at loven med de nødvendige ændringer finder tilsvarende anvendelse på

- 1) konventioner om ændring af EF-domskonventionen og de i § 1 nævnte protokoller, herunder i forbindelse med nye kontraherende parters tiltrædelse af EF-domskonventionen,
- 2) konventionen af 16. september 1988 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, og de til denne konvention knyttede protokoller m.v. og
- 3) konventioner om ændring af den under nr. 2 nævnte konvention m.v., herunder i forbindelse med nye kontraherende parters tiltrædelse af konventionen.«

§ 3

I lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af nordiske afgørelser om privatretlige krav og om ændring af retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 635 af 15. september 1986, foretages følgende ændring:

1. § 7, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Loven gælder ikke sager, der er omfattet af en konvention, som er gennemført i dansk ret ved lov om EF-domskonventionen m.v., herunder ved bekendtgørelse i medfør af den nævnte lovs § 15, og heller ikke i det om-

fang andet følger af regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske afgørelser og forlig på særlige retsområder.«

§ 4

Justitsministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden.

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

I 1986 blev EF-domskonventionen gennemført i dansk ret. Denne konvention, der også betegnes som Bruxelles-konventionen, indeholder regler om domstolens kompetence i internationale sager og om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske domstolsafgørelser.

Ved en diplomatkonference mellem EF's og EFTA's medlemslande vedtog man den 16. september 1988 den såkaldte Lugano-konvention, der stort set svarer til Bruxelles-konventionen, men som også omfatter EFTA-landene.

Efter Portugals og Spaniens indtræden i EF blev Bruxelles-konventionen ved den såkaldte San Sebastian-konvention af 26. maj 1989 udvidet til også at omfatte disse lande.

Lovforslaget har til formål at gennemføre Lugano-konventionen og San Sebastian-konventionen i dansk ret.

Med vedtagelsen af lovforslaget giver Folketinget sit samtykke til, at Danmark ratificerer de to konventioner.

2. Lugano-konventionen

2.1. I 1985 dannedes en EF/EFTA-arbejdsgruppe bestående af EF's medlemslande og EFTA-landene Finland, Island, Norge, Schweiz og Sverige.

Arbejdsgruppen havde til opgave at studere forudsætningerne for at oprette en separat multilateral konvention, som skulle være parallel til Bruxelles-konventionen, således at de ensartede regler, som gælder i EF-landene, kunne udstrækkes til også at gælde EFTA-landene.

Ved en diplomatkonference mellem EF's og EFTA's medlemslande i Lugano blev der den 16. september 1988 vedtaget en parallelkonvention til Bruxelles-konventionen på grundlag af arbejdsgruppens udkast med den officielle titel »Konvention om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, udfærdiget i Lugano den 16. september 1988«. Til kon-

ventionen knytter der sig tre protokoller, tre erklæringer og en slutakt.

Konventionen m.v. er offentliggjort i De Europæiske Fælleskabers Tidende 1988 - L 319.

Lugano-konventionen er i det store og hele identisk med Bruxelles-konventionen med ændringerne fra tiltrædelseskonventionerne af 9. oktober 1978 (Danmarks, Storbritanniens og Irlands tiltrædelse) og 25. oktober 1982 (Grækenlands tiltrædelse).

Der er dog en række forskelle mellem Lugano-konventionen og Bruxelles-konventionen. Blandt forskellene kan der særligt peges på reglerne om værneting i sager vedrørende arbejdskontrakter og sager vedrørende fast ejendom.

Lugano-konventionen er ratificeret af Frankrig, Italien, Luxembourg, Nederlandene, De forenede Kongeriger, Irland, Spanien, Portugal, Schweiz, Sverige, Norge og Finland.

2.2. Der vil i forbindelse med Danmarks ratification af Lugano-konventionen være behov for at foretage en tilpasning af en række bestemmelser i retsplejeloven, lov om EF-domskonventionen og lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af nordiske afgørelser om privatretlige krav og om ændring af retsplejeloven (nordisk domslov).

Justitsministeriet foreslår, at disse tilpasninger af lovgivningen gennemføres.

3. San Sebastian-konventionen m.v.

Mellem EU-landene gælder den såkaldte Bruxelles-konvention af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, som ændret ved tiltrædelseskonventionerne fra 1978 og 1982.

Bruxelles-konventionens regler om civilretligt værneting i visse internationale retsforhold og om staternes pligt til at anerkende og fuldbyrde retsafgørelser blev gennemført i dansk ret ved lov nr. 324 af 4. juni 1986 om ændring af retsplejeloven og lov nr. 325 af 4. juni 1986 om EF-domskonventionen m.v.

Spaniens og Portugals indtræden i EF har foranlediget endnu en tiltrædelseskonvention til Bruxelles-konventionen, nemlig den såkaldte San Sebastian-

konvention af 26. maj 1989. Konventionens officielle titel er »Konvention om Kongeriget Spaniens og Den Portugisiske Republiks tiltrædelse af konventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, samt af protokollen vedrørende Domstolens fortolkning af denne konvention med de tilpasninger af disse, som er foretaget ved konventionen om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritanniens og Nordirlands tiltrædelse samt ved konventionen om Den Helleniske Republiks tiltrædelse«. Til konventionen knytter der sig en erklæring, hvori de kontraherende parter tilkendegiver deres vilje til at træffe de fornødne foranstaltninger til, at de nationale procedurer til ratificering af konventionen fuldføres snarest muligt og om muligt senest den 31. december 1992.

Konventionen m.v. er offentliggjort i De Europæiske Fælleskabers Tidende 1989 - L 285.

Ved San Sebastian-konventionen gennemføres de tekniske ændringer i EF-domskonventionen, som nødvendiggøres af Spaniens og Portugals tiltræden.

Der gennemføres endvidere bl.a. på visse områder en tilpasning af Bruxelles-konventionen til Lugano-konventionen, herunder vedrørende sager om arbejdskontrakter og sager, der vedrører fast ejendom.

San Sebastian-konventionen er ratificeret af Tyskland, Frankrig, Italien, Luxembourg, Nederlandene, De forenede Kongeriger, Irland, Grækenland, Spanien og Portugal.

4. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

I bilaget til lovforslaget er de foreslåede bestemmelser sammenholdt med de gældende regler.

Til § 1

I sin nuværende affattelse bestemmer retsplejelovens § 247, stk. 1, at værnetingsreglerne i Bruxelles-konventionen finder anvendelse inden for konventionens anvendelsesområde og fortrænger retsplejelovens almindelige værnetingsbestemmelser. Dette gælder dog ikke sager, der anlægges ved det særlige værneting for arrest i skibe, jf. lovens § 246 a, og som er omfattet af arrestkonventionen.

Det fremgår endvidere af retsplejelovens § 247, stk. 2, at hvor der ikke efter dansk ret er værneting

for en sag, der efter Bruxelles-konventionen skal eller kan anlægges her i landet, anlægges sagen ved sagsøgerens hjemting eller, såfremt sagsøgeren ikke har hjemting her i landet, ved Københavns Byret eller Østre Landsret.

Det foreslås, at retsplejelovens almindelige værnetingsregler skal vige i sager, der er omfattet af konventioner, der fastsætter værneting i internationale sager, når konventionerne er gennemført i dansk ret ved lov om EF-domskonventionen m.v., herunder ved bekendtgørelse i medfør af den nævnte lovs § 15. Efter forslaget vil værnetingsreglerne i Bruxelles-konventionen, som de er ændret ved San Sebastian-konventionen, og værnetingsreglerne i Lugano-konventionen kunne inkorporeres i dansk ret, jf. herved også bemærkningerne til § 2.

Forbeholdet vedrørende arrestkonventionen foreslås opretholdt også vedrørende Lugano-konventionen. At Lugano-konventionen i disse tilfælde ikke finder anvendelse, følger af konventionens § 57 sammenholdt med arrestkonventionens artikel 7.

Den foreslåede nye formulering af retsplejelovens § 247, stk. 2, indebærer, at der ikke ved sager, som ifølge Lugano-konventionen skal eller kan anlægges her i landet, kan opstå situationer, hvor retsplejeloven ikke udpeger en bestemt ret som kompetent til at behandle sagen.

Som det fremgår nedenfor, indebærer den foreslåede § 2 en ændring af bemyndigelsesbestemmelsen i § 15 i lov om EF-domskonventionen m.v. Ændringen bevirker, at aftaler om udvidelse af Bruxelles-konventionen og eventuelle aftaler om udvidelser af Lugano-konventionen kan ratificeres af Danmark, uden at dette kræver ændring af lov om EF-domskonventionen m.v. Henvisningen til § 15 i lov om EF-domskonventionen m.v. i den foreslåede § 247 i retsplejeloven indebærer på tilsvarende måde, at efterfølgende formelle tilpasninger af denne bestemmelse gøres overflødige.

Til § 2

§ 15 i lov om EF-domskonventionen m.v. rummer en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter justitsministeren på grundlag af overenskomst med fremmed stat, der kan indeholde fravigelser fra EF-domskonventionen og de dertil knyttede protokoller, kan fastsætte, at loven med de nødvendige ændringer skal finde anvendelse i forholdet mellem Danmark og denne stat.

Justitsministeriet finder, at denne hjemmel bør ændres således, at det klart fremgår, at justitsministeren ved bekendtgørelse kan gennemføre de regler, der måtte være nødvendige for i dansk ret at gen-

nemføre eventuelle kommende konventioner om ændring af Bruxelles-konventionen, herunder i forbindelse med nye EU-landes tiltræden af konventionen.

Det foreslås derfor, at bestemmelsen omformuleres i overensstemmelse hermed og således, at også ændringer i konventionen, som f.eks. er begrundede i de hidtidige erfaringer med konventionen, i at der opstår nye typer af sager, som nødvendiggør en særlig regulering, eller i særlige forhold i nye konventionsstater, kan gennemføres i dansk ret i medfør af bemyndigelsen. Bemyndigelsen vil således både omfatte tiltrædelses- og ændringskonventioner.

Det foreslås endvidere, at justitsministeren udtrykkeligt bemyndiges til at fastsætte, at loven om EF-domskonventionen m.v. med de fornødne ændringer kan finde anvendelse på sager, der er omfattet af Lugano-konventionen, herunder som denne konvention udformes ved eventuelle senere tiltrædelses- og ændringskonventioner.

Denne bemyndigelse vil blive benyttet til at udstede en bekendtgørelse, hvorved lov om EF-domskonventionen m.v. med de fornødne ændringer gøres tilsvarende anvendelig på Lugano-konventionen.

Til § 3

Af den nugældende bestemmelse i nordisk domslov § 7, stk. 2, fremgår, at anerkendelse og fuldbyrdelse efter nordisk domslov kan være hindret ved bestemmelser i andre love eller konventioner, der indeholder specielle regler om anerkendelse og fuldbyrdelse.

Denne nugældende bestemmelse dækker næppe forholdet mellem på den ene side det nordiske samarbejde om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser og på den anden side Lugano-konventionen.

Efter Lugano-konventionens artikel 55 træder konventionen, for så vidt angår de stater, der er parter i den, i stedet for konventionen mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om anerkendelse og fuldbyrdelse af domme, undertegnet i København den 16. marts 1932, og i stedet for konventionen mellem de samme lande om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om privatretlige krav, undertegnet i København den 11. oktober 1977.

Det fremgår dog af artikel 56, at de nordiske konventioner bevarer deres gyldighed på de sagsområder, hvor Lugano-konventionen ikke finder anvendelse.

Det må påregnes, at de skandinaviske lande og Finlands tiltræden af Lugano-konventionen vil blive fulgt op af forhandlinger om en tilpasning af det nordiske samarbejde vedrørende anerkendelse og fuld-

byrdelse af afgørelser. Justitsministeriet har derfor ikke på nuværende tidspunkt fundet det hensigtsmæssigt at foreslå en mere gennemgribende revision af nordisk domslov på baggrund af ratifikationen af Lugano-konventionen.

På denne baggrund foreslås det, at nordisk domslov ikke skal finde anvendelse på sager, der er omfattet af en konvention, som er gennemført i dansk ret ved lov om EF-domskonventionen m.v., herunder ved bekendtgørelse i medfør af den nævnte lovs § 15.

Denne bestemmelse vil gøre det klart, at sager, der er omfattet af Lugano-konventionen, falder uden for lovens anvendelsesområde.

Som den foreslåede bestemmelse er formuleret, vil den også omfatte sager, der omfattes af Bruxelles-konventionens fremtidige udvidelse med Sverige og Finland.

Til § 4

Af hensyn til ratifikationsproceduren og udstedelsen af administrative regler foreslås det, at tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes af justitsministeren.

Det bemærkes, at inkorporeringen af San Sebastian-konventionen og Lugano-konventionen i dansk ret omfatter disse konventioners overgangsbestemmelser, der findes henholdsvis i artikel 29 og i artikel 54 og 54 a.

Til § 5

Bestemmelsen fastslår, at lovens ikke gælder på Færøerne og Grønland. For så vidt angår §§ 1 og 2 følger dette allerede af, at hverken retsplejeloven eller lov om EF-domskonventionen gælder for Færøerne og Grønland eller administrativt kan sættes i kraft dér.

Bruxelles-konventionen gælder i følge artikel 60 for de kontraherende staters europæiske områder, herunder Grønland. I medfør af samme artikel gælder konventionen ikke for Færøerne, medmindre anden erklæring fremsættes af Danmark. En sådan erklæring er ikke afgivet.

På baggrund af Grønlands udtræden af EF erklærede Danmark i forbindelse med deponeringen af sit ratifikationsinstrument, at dette ikke omfatter Grønland.

San Sebastian-konventionen indeholder i artikel 21 en bestemmelse om, at artikel 60 i Bruxelles-konventionen udgår. Udeladelsen af artikel 60 svarer til den løsning, der blev valgt i forbindelse med Lugano-konventionen, der heller ikke indeholder nogen bestemmelse om det territoriale anvendelsesområde.

Fra dansk side skete undertegnelsen af San Sebastian-konventionen med forbehold for ret til i forbindelse med ratifikationen at tage et territorielt forbehold vedrørende Færøerne og Grønland, men med mulighed for senere at udvide konventionen til at omfatte Færøerne og Grønland.

Som nævnt findes der ikke i Lugano-konventionen en bestemmelse svarende til Bruxelles-konventionens artikel 60, der regulerer det territoriale anvendelsesområde.

Med henblik på ratificeringen af Lugano-konventionen har Danmark meddelt, at man ønsker at forbeholde sig mulighed for senere ved en erklæring, som til enhver tid kan tilsendes depositarstaten, at oplyse, hvorvidt konventionen skal finde anvendelse på Færøerne og Grønland.

Ratifikationen af såvel San Sebastian-konventionen som Lugano-konventionen vil ske med territorielt forbehold for Grønland og Færøerne.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 905 af 10. november 1992, som ændret senest ved lov nr. 364, lov nr. 366 og lov nr. 369 af 18. maj 1994, foretages følgende ændring:

1. § 247 affattes således:

»§ 247. I sager, der er omfattet af en konvention, som er gennemført i dansk ret ved lov om EF-domskonventionen m.v., herunder ved bekendtgørelse i medfør af den nævnte lovs § 15, anvendes konventionens værnetingsregler. Dette gælder dog ikke sager, der anlægges ved det i § 246 a nævnte værneting, og som er omfattet af konventionen af 10. maj 1952 om arrest i søgående skibe.

Stk. 2. Hvor der ikke efter dansk lovgivning i øvrigt er værneting for en sag, der efter en konvention som nævnt i stk. 1, 1. pkt., skal eller kan anlægges her i landet, anlægges sagen ved sagsøgerens hjemting eller, såfremt sagsøgeren ikke har hjemting her i landet, ved København Byret eller Østre Landsret.«

§ 247. I sager, der er omfattet af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, med senere ændringer, anvendes konventionens værnetingsregler, jf. lov om EF-domskonventionen m.v. Dette gælder dog ikke sager, der anlægges ved det i § 246 a nævnte værneting, og som er omfattet af konventionen af 10. maj 1952 om arrest i søgående skibe.

Stk. 2. Hvor der ikke efter dansk lovgivning i øvrigt er værneting for en sag, der efter den i stk. 1 nævnte konvention skal eller kan anlægges her i landet, anlægges sagen ved sagsøgerens hjemting eller, såfremt sagsøgeren

ikke har hjemting her i landet, ved Københavns byret eller østre landsret.

§ 2

I lov nr. 325 af 4. juni 1986 om EF-domskonventionen m.v. foretages følgende ændring:

1. § 15 affattes således:

»§ 15. Justitsministeren kan fastsætte, at loven med de nødvendige ændringer finder tilsvarende anvendelse på

- 1) konventioner om ændring af EF-domskonventionen og de i § 1 nævnte protokoller, herunder i forbindelse med nye kontraherende parter tiltrædelse af EF-domskonventionen,
- 2) konventionen af 16. september 1988 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, og de til denne konvention knyttede protokoller m.v. og
- 3) konventioner om ændring af den under nr. 2 nævnte konvention m.v., herunder i forbindelse med nye kontraherende parter tiltrædelse af konventionen.«

§ 15. Justitsministeren kan på grundlag af overenskomst med en fremmed stat, der kan indeholde fravigelser fra EF-domskonventionen og de i § 1 nævnte protokoller, fastsætte, at loven med de nødvendige ændringer skal anvendes i forholdet mellem Danmark og denne stat.

§ 3

I lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af nordiske afgørelser om privatretlige krav og om ændring af retsplejeloven, jf. lovbekend-

gørelse nr. 635 af 15. september 1986, foretages følgende ændring:

1. § 7, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2*. Loven gælder ikke sager, der er omfattet af en konvention, som er gennemført i dansk ret ved lov om EF- domskonventionen m.v., herunder ved bekendtgørelse i medfør af den nævnte lovs § 15, og heller ikke i det om-

fang andet følger af regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske afgørelser og forlig på særlige retsområder.«

§ 17. — — —

Stk. 2. Loven gælder heller ikke i det omfang, andet følger af regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske afgørelser og forlig på særlige retsområder.